וקרע שיראין של חבירו גופא אמר רב חסדא מודה רבי נחוניא בן הקנה בגונב חלבו של חבירו ואכלו שהוא חייב שכבר נתחייב בגנבה קודם שיבא לידי איסור חלב לימא פליגא דרבי אבין דאמר רבי אבין [א]הזורק חץ מתחילת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא הכא נמי הגבהה צורך אכילה היא הכי השתא התם אי אפשר להנחה בלא עקירה הכא אפשר לאכילה בלא הגבהה דאי בעי [ב]גחין ואכיל אי נמי התם אי בעי לאהדורה לא מצי מהדר לה הכא מצי מהדר לה מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא איכא בינייהו המעביר סכין ברה"ר וקרע שיראין בהליכתו להך לישנא דאמרת אי אפשר להנחה בלא עקירה הכא נמי אי אפשר להנחה בלא עקירה להך לישנא דאמרת לא מצי מהדר לה הכא מצי מהדר לה גופא אמר רבי אבין הזורק חץ מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא מתיב רב ביבי בר אביי *[ג]הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור סקילה [ג]היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת וגניבה באין כאחד ואמאי הכא נמי לימא הגבהה צורך הוצאה היא הכא במאי עסקינן כגון שהגביהו על מנת להצניעו ונמלך עליו והוציאו וכי האי גוונא מי חייב והאמר רב סימון אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן [ד]המפנה חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהם והוציאן פטור שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך לא תימא ע"מ להצניעו אלא אימא ע"מ להוציאו הכא במאי עסקינן [ה]כשעמד לפוש אבל לכתף מאי אורחיה הוא אלא בעומד לפוש אבל לכתף מאי

פטור

וקרע שיראים. בשעה שבולעה ואע"ג דמיתה לאו משום ממונא דניזק אתיא ליה מיפטר וסבירא ליה לרב אשי מיתה לזה ותשלומין לזה פטור: **שעקירה צורך הנחה היא.** הלכך אע"ג דחיוב ממון מקמי הנחה אתיא ליה פטור הואיל ובין עקירה והנחה אתיא ליה מיתה ותשלומין באין כאחד שעקירה צורך הנחה היא ומההיא שעתא אתחלה לה מלאכה: **דאי בעי גחין.** למטה מג' טפחים ואכיל ובציר מג' לאו הגבהה היא: **לא מצי לאהדורה.** משזרק את החץ הלכך משעת עקירה סופו לקרוע לו שיראין: **הכא מצי מהדר ליה.** הלכך לא אמרי' משעת הגבהה אתחלה לה אכילה: **המעביר סכין.** בידו בהליכה: **הגונב כיס בשבת.** הגביהו ברשות הבעלים והוציאו לרה"ר: **חייב.** בתשלומין אף על פי שנהרג: **שכבר נתחייב בגניבה.** דהא דהגבהה קונה בכל מקום וקמה לה ברשותיה אף להתחייב באונסים: **היה מגרר ויוצא.** שלא הגביהו ברשות הבעלים ולא קנאו אלא בהוצאה מרשות הבעלים פטור שאיסור שבת כו': **ואמאי.** כי הגביהו ברשות הבעלים וקנאו אמאי חייב נימא משעת הגבהה אתחלה לה הוצאה: **וכה"ג מי חייב.** משום שבת: **לכך.** להוציאו: **לא תימא כשהגביהו ע"מ להצניעו אלא הגביהו ע"מ להוציאו.** ודקשיא לך נימא הגבהה צורך הוצאה היא: **הכא במאי עסקינן כשעמד.** ועמידתו היא הנחה לעקירה ראשונה ואין חיוב שבת בא לו ע"י עקירת חפץ הראשונה אלא ע"י עקירת גופו שעוקר עצמו אחר העמידה על מנת להוציא ועקירת גופו כעקירת חפץ: **אורחיה הוא.** ואין עמידתו הנחה לבטל עקירה ראשונה ממלאכת שבת:

פטור

והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור מפני שנידון בנפשו והיינו מיתה לזה משום שבת ותשלומין לזה משום גדיש אלא על כרחך חשיב מיתה ותשלומין לאחד הואיל ולא מתחייב מיתה בשביל אדם אלא לשמים וה"נ אכילת תרומה וקריעת שיראין הוי מיתה ותשלומין לאחד ור"י רצה ליישב פי' הקונט' דחשיב הכא מיתה לזה ותשלומין לזה לפי שהן ב' מעשים אכילת תרומה וקריעת שיראין וכן פלוני בא על בתו של פלוני הם ב' עדיות שהיו יכולין להעיד עליו בלא הבת ועל הבת בלא עליו פלוני בא על נערה המאורסה פלונית זינתה אבל מדליק גדיש הכל בא על מעשה אחד ולכך חשיב מיתה ותשלומין לאחד ואין נראה לרשב"א דהא אמר רב יוסף בפ"ק דסנהדרין (דף ט: ושם) הביא הבעל עדים שזינתה והביא האב עדים והזימום לעידי הבעל נהרגים ואין משלמין ממון הוזו והביא הבעל עדים והזימום לעידי האב עדי האב נהרגין ומשלמין ממון ממון לזה פירוש לבעל שרצו להפסידו כתובה ונפשות לעדים והתם על הזמה אחת בא להם הכל ונראה לר"ת דרבא דוקא גבי עדים זוממים אית ליה דממון לזה ונפשות לזה חייב משום דבעינן שמתקיים הזמה כלפי כל אחד ומיהו ממון ונפשות באחד גברא פטור כיון דמתקיים בו קלת הזמה אבל בעלמא מודה רבא דממון לזה ונפשות לזה פטור דהא גבי סמון לו ועבד כפות לו דתנן פטור ומוקמינן בפרק כילד הרגל (ב"ק דף כב: ושם) בגדי דחד ועבדא דחד ועוד דרבא גופיה אית ליה בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין דף עד.) דרודף ששבר כלים בין של נרדף בין של כל אדם פטור אע"ג דהוי מיתה לנרדף ותשלומין לבעל הכלים ומיהו התם גבי רודף רבה גרס כדמוכח בהגוזל בתרא (ב"ק דף קיז:) ובפ"ק דסנהדרין (דף י.) הוי רבא ועוד אומר ר"ת דע"כ לכ"ע מיתה לזה ותשלומין לזה פטור דהא קים ליה בדרבה מיניה דפטור נפקא לן מלא יהיה אסון וגו' והתם הוי מיתה לאשה ותשלומין לבעל שהולדות שלו ואומר ר"י דאינה ראיה דהתם כיון שהולדות הן בגוף האשה חשיב מיתה ותשלומין לאחד תדע דבפרק בן סורר ומורה (שם דף עד.) בעי לחייב כשאין אסון באשה אף ע"ג דניתן להצילו בנפשו דבמלות שבמיתה הכתוב מדבר משום דהוי מיתה לזה שרצה להורגו ותשלומין לבעל ואפי' הכי כשיש אסון פטור והיינו משום דחשיב מיתה ותשלומין לאחד לפי שהן בגוף האשה כדפרישית וריב"א אומר דבכל מקום מיתה לזה ותשלומין לזה חייב ועבד כפות לו ורודף שאני דניתן להציל לכל אדם וחייב מיתה לכל העולם [אף לבעל העבד ולבעל הכלים] ולהכי חשיב מיתה ותשלומין לאחד ואע"ג דמעיקרא בפרק בן סורר (ג"ז שם) חשיב רודף מיתה לזה ותשלומין לזה לפי המסקנא דקאמר אלא לא שנא אלא לא שנא חזר בו מאותה סברא וה"פ אלא לא שנא משום דהוי מיתה ותשלומין לאחד [והכא חשיב מיתה ותשלומין לאחד כמו במדליק גדיש]: **שעקירה** צורך הנחה היא. קשה דאמרינן במרובה (ב"ק דף ע:) גבי גנב ומכר בשבת דפטור כגון דאמר ליה זרוק גניבותיך לחצרי ותיקני לי חצרי גניבותיך ופריך מכי מטי לאויר חצירו קנה ומתחייב בנפשו משום שבת לא הוי עד שתנוח ומאי פריך והא עקירה צורך הנחה היא כדאמר הכא ולפר"ת אתי שפיר דפירש דאי אפשר לניסוך בלא הגבהה ואפ"ה קאמר רב מנסך ממש בהניזקין (גיטין דף נב: ושם) ולא קא מפטר משום דקים ליה בדרבה מיניה כדרבי ירמיה דמשעת הגבהה קונה ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך והשתא רבי ירמיה לית ליה דהגבהה צורך ניסוך היא וה"ה דלית ליה דעקירה צורך הנחה היא ולא הוה מפליג בין מצי לאהדורי ללא מצי לאהדורי תדע ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה אמאי נקט רבי אבין זרק חץ לינקוט מעביר אלא ודאי כי הדדי נינהו ומאן דפליג אמעביר פליג נמי אזורק ואליבא דרבי ירמיה פריך במרובה (ב"ק דף ע: ושם) אבל אם אפשר לניסוך בלא הגבהה לא פליג רבי ירמיה אדרבי אבין ובהגוזל בתרא (שם דף קיז.) משמע קצת דרבי ירמיה פליג אדרבי אבין גבי חזרו לומר אף המנסך דקאמר התם מעיקרא סבור כדרבי אבין ולבסוף סבור כדרבי ירמיה [ומיהו יש לדחות דמעיקרא סבור דדמיא לדרבי אבין ולבסוף סבור דדמיא לדר' ירמיה]: **דאי** בעי גחין ואכיל. פי' בקונט' למטה מג' דלא הויא הגבהה וקשה לר"י דמה שייך הגבהה בדבר שהוא תופס בידו או בפיו דונתן בידה אמר רחמנא ואמרינן בגיטין (דף עח.) זרק לתוך קלתה מגורשת קשורה אע"פ שאינה תלויה אע"ג דמיירי ברשות הבעל ואפי' מאן דבעי התם תלויה אינו מצריך שתהא גבוה ג' אלא נראה לר"י [ו]דה"פ דאי בעי גחין ואכיל אם הוא ברשות קנה יכול הוא לשתות ולתומכה עד בית בליעתו אע"ג דבהך אכילה אינו עושה כן והויא הגבהה זו לצורך אכילה מ"מ הואיל ויכול להתחייב בלא הגבהה לאו צורך אכילה היא וה"ה דה"מ למימר דאפשר לאכילה בלא הגבהה כגון אם תחבה לו חבירו: **הכא** נמי נימא הגבהה צורך הוצאה היא. ללישנא דאי בעי לאהדורי לא מצי מיהדר [א] לא פריך מידי אבל ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה פריך דהכא נמי אי אפשר להנחה בלא הגבהה אע"ג דאפשר בגרירה כך לי עקירה זו כמו עקירה אחרת דמ"מ האיסור מתחיל משעת הגבהה דאם היה אחר עושה עקירה לא היה מתחייב בהנחה נמצא עקירה גורמת החיוב ועד שעת הנחה מושך החיוב: **נימא** הגבהה צורך הוצאה היא. תימה לפר"ת דהגבהה קונה פחות משלשה טפחים [ז]מאי פריך והא כיון דקנאה קודם התחלת העקירה דעקירה לא הויא עד שיגביה שלשה דלמטה משלשה הוי כלבוד כדאמרינן בהמוציא (שבת דף פ. ושם) העביר תאני גרוגרת דרך עליה חייב ואם כן דין הוא שיתחייב כמו לבן עזאי דאמר מהלך כעומד דמי דחייב לפי שקנאה קודם שהתחיל העקירה ואומר רשב"א דמשמע ליה בכל ענין גונב כיס אפילו מונח על גבי מקל שהוא גבוה שלשה טפחים שבא הקנין והעקירה בבת אחת: **שהגביהו** על מנת להצניעו ונמלך להוציאו. ואם תאמר וכיון דסלקא דעתיה השתא דמיחייב אהך הוצאה אם כן הדרא קושיא לדוכתין דלצורך הוצאה היא ויש לומר דסלקא דעתין הא דנמלך והוציאו הוי עקירה שניה: **אבל** לכתף מאי פטור כו'. אפילו הוי לכתף חייב הוי מצי למיפרך דליפלוג בדידיה בין עמד ללא עמד כלל:

מהלך

עין משפט נר מצוה

י א מיי' פ"ג מהל' גניבה הלכה ב:

יא ב ג מיי' שם טוש"ע ח"מ סימן שנא:

יב ד ה מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה יב:

◆

תוספות רי"ד

א"ר אבין הזורק חץ מתחילת ד' לסוף ד' וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא. פי' ומההיא שעתא אתחלה לה מלאכה והלכך אע"ג דחיוב ממון מקמי הנחה אתיא ליה פטור הואיל [א] וכן עקיר להנחה אתיא לה מיתה ותשלומין באין כאחד ולא תימא תשלומין קדמי למיתה: תניא הגונב כיס בשבת חייב. פי' חייב בתשלומין אע"פ שנהרג שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבוא לידי איסור שבת פי' דמשעה דאגבהה קניא שהגבהה קונה בכ"מ אפילו ברה"ר. ופי' אף להתחייב באונסים מתחייב בנפשו לא הוי עד דמפיק ליה היה מגרר ויוצא פירוש שלא הגביהו ברשות הבעלים ולא קנאה אלא בהוצאה מרשות בעלים פטור. שהרי איסור שבת ואיסור גניבה באין כא'. בפ' בן סורר ומורה מוקי לה כגון דשדייה בנהרא שאין הכיס בעין שאם הוא בעין אי' לזכות בו אלא בעל הכיס בא ונוטלו.

א) נראה דצ"ל הואיל דשתא דקא עקיר להנחה אתיא לה הוי לה מיתה ותשלומין וכו'.

מסורת הש"ס

א) ב"ק קיז. ב) [מנחות ע.] ג) ב"ק פ. סנהדרין עב. שבת לא: תוספתא דב"ק פ"ט, ד) שבת ה: עירובין כ: ע"ש, ה) [וכן רוצה לומר הספר התם מתחיל האיסור משעת עקירה הכא אין האיסור מתחיל אלא משעת אכילה דאי בעי גחין ואכיל ליה בלא הגבהה אבל כאם לא היה אפשר בלא הגבהה היה מתחיל נמי האיסור משעת הגבהה. תו"ח], ו) [וע"ע תוס' עירובין עט: ד"ה צריך ותוס' קדושין כו. ד"ה אי נמי ותוס' ב"ק כט: ד"ה אלא],

◆

גליון הש"ס

גמ' הגונב כיס בשבת. עיין ירושלמי ב"ק פ"ג הלכה ד:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה הכא וכו' לא פריך מידי. עי' פ"י בשם הרא"ה דלהך לישנא נמי פריך ולדבריו ז"ל דרב ביבי בר אביי מותיב לית ליה אוקמא כייניהו דעביד הש"ס לעיל בסמוך. ועי' הרא"ה ושיטה מקובצת בשם הרמב"ן והרא"ה וקרובים דבריהם לדברי תוס' ברור ודו"ק:

◆

מוסף רש"י

הזורק חץ. בשבת (ב"ק קיז.). שעקירה צורך הנחה היא. דכיון דבין עקירה להנחה קרע, נמצא מעשה שבת ומעשה עקירה (נ"ל קריעה. כ"מ) באין כאחד ולא אמרינן משעת עקירה (נ"ל קריעה. כ"מ) חייב ממון ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת הנחה חץ (ב"ק קיז.). הגונב כיס בשבת. שהגביהו וקנאו בהגבהה (סנהדרין עב.). חייב. להחזיר ואע"פ שהוציאו אחר כך לרה"ר ונתחייב בהוצאתו מיתה (שם) חייב בתשלומין ואע"פ שנידון בנפשו (שבת צא.) דליכא למימר קם ליה בדרבה מיניה, דליכא הכא שתי רשעיות כיחד (רשב"ם ב"ב פו.). שכבר נתחייב בגניבה. בשעה שהגביה הכיס בבית הבעלים (שבת צא.) ובשביל חיוב מיתה הבא עליו לאחר מכן אינו נפטר מן התשלומין (סנהדרין עב.). היה מגרר ויוצא. שלא קנאה בהגבהה אלא בהוצאה מבית הבעלים (שבת צא.) ולא קנאו בתוך הבית, אבל כשיוצא לרה"ר קנאו בשינוי רשות שהוציאו מרשות הבעלים ולירך ידו למטה משלשה וקבלה בידו, וידו חשובה לו כארבעה על ארבעה והרי הוא לו כחצרו, ואע"פ שאין כאן הגבהה והכי מוקים לה בכתובות (סנהדרין עב.). שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך. ובשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה שנתכוין לכך אלא שבגנב בשבת פטור שקיים מול או מלאכה זו מותרת, אבל כי לא נתכוין פטור ממחשבת (עירובין כ:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones